

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

14. Afferuntur quatuor absurda, quae ex necessitate talis indifferentiae contradictionis sequuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

CAPVT XIV.

Afferuntur quatuor absurda, quæ ex necessitate talis indifferentiæ contradictionis sequuntur:

ET sane si non est alia libertas vera voluntatis, quam agendi & non agendi, seu faciendi & non abstinendi ab eo quod facis, gravissima absurda evitari nequeunt, quibus non solum tota doctrina sancti Augustini funditus concutitur, sed etiã sensus Christianæ pietatis læditur, & communis offenditur.

Primo namque sequitur, operationem divinæ gratiæ ex diametro repugnare arbitrij libertati. Duplicia quippe præcepta sunt quibus implendis iuvat gratia, negativa & affirmativa. Negativa implentur non faciendo quod prohibetur; cui contradictoriè opponitur facere quod prohibetur; affirmativa vero, faciendo quod iubetur. Effectus autem gratiæ est efficere, ut affectu volendi suscitato velis; quod torpore concupiscentiæ impediente non vis; & nolis facere, quod à stimulante concupiscentia urgeris ut facias. Nam ipsum, non consentire & non facere, gratiæ victricis effectus est. Facit autem hoc gratia fortiter assurgendo affectum ipsi iustitiæ ne deorsum cadat, idque non aliter nisi cœlestis delectationis vehementia, quasi suavi amorosoque vinculo, ut non solum experientia ipsa testis est, sed sexcentis locis Augustinus docet:

Tanto quidque vehementius volumus, quanto certius quam bonum sit novimus, eo que delectamur avidentius.

Et rursum: Nolent homines facere quod iustum est, sive quia lateat an iustum sit, sive quia non delectat deo. Ignorantia igitur & infirmitas vitia sunt que impediunt voluntatem ne moveatur ad faciendum opus bonum, vel ab opere malo abstinendum: ut autem innotescat quod latebat, & suave fiat quod non delectabat, gratia Dei est que hominum adiuvat voluntates. Nimirum non solum ut agant bonum & non malum generaliter, sed etiam ut iusti agant hoc bonum quod non agebant, & abstineant ab hoc malo quod alioquin agerent, vel agebant. Unde mox Augustinus adiicit: Ideo quisque nostram bonum opus suscipere agere, implere, nunc scit nunc nescit, nunc delectatur nunc non delectatur, nunc noverit non sua facultate sed divini muneris vel quod scit vel quod delectatur.

Res ista alibi operosius probata est. Est enim in Augustini scriptis exploratissima. Effectus igitur gratiæ est, delectando voluntatem facere ut actu velit, & faciat id quod ante languore vel torpore quodam non volebat, neque faciebat. Et ita diametraliter repugnat Philosophicæ libertati seu indifferentiæ libertatis; quia illam extrahit ab indifferentia agendi, eamque determinatè facit agere vel non agere, velle vel non velle. Quæ quidem contradictio tanta est & tam præcisâ, ut si perfecta cœlestis gratiæ delectatio voluntati

Atribuatur, indifferentiam illam Philosophicæ libertatis funditus interimat, sicut hoc in animabus sua beatitudine fruentibus manifestum est: quia non amplius illo rone delectantis gratiæ asperguntur ut nos, sed ejus torrente inebriantur, qui affectum tantopere ad diligendam iustitiam & non diligendam iniquitatem rapit, ut non possit illam non diligere, vel hanc diligere. Hoc autem certissimum signum est directæ repugnantia, etiam in infimo gradu. Nam si perfecta gratia perfectè indifferentiam libertatis tollit, imperfectior imperfectè tollet. Sic enim exploramus qualitatam repugnantiam, ut illas, in quocunque gradu fuerint, contrarias esse statuamus, quæ cum perfectæ fuerint ab eodem subjecto se exterminant, quantumvis in imperfectis gradibus se simul esse patiuntur. Quod in calore & frigore, candore in nigrore, scientia & ignorantia, & infinitis exemplis videre licet. Gratia igitur quæ facit facere, directè repugnat libertati, si libertas in indifferentia agendi & non agendi sita est. Nam illa indifferentia perfecta instar bilanci est, quæ facillimo nutu in alterutram partem impelli potest. Hæc autem illo ipso diminuitur quo vel tantillum alterutri parti additur. Nam quo magis addideris, eo difficilius in alteram partem erigetur vel deprimetur, ita ut tandem amoto alterius partis pondere totius voluntatis & corporis vires in contrarium non sufficiant. Eadem profus est indifferentis voluntatis ratio. Minimus motus gratiæ tollit perfectam æquilibrium, major minuit, maximus penitus adimit. Hoc ita verum est, ut nec ipsi Scholastici, istius indifferentis patroni libertatis, hoc negare queant: Dum per gratiam prevenitur, inquit Suarez, & inclinatur liberum arbitrium, quodammodo indifferentia eius minuitur. Quod quia libertatem vehementer infringere videbatur, idcirco addit, quodammodo, verbi suavitate absurditatem secururam temperans. Sed res vel cæcis est perspicua, quod per inclinationem in alteram partem, indifferentia in utramque tollitur. Nam hinc est, quod fatentur aliquando tam vehementes esse divinæ gratiæ motus, quod in sancto Paulo & similibus perspicuum est, ut moraliter sit impossibile resistere, quantumvis aliquid semper indifferentiæ remanere velit, ut videlicet difficile resistere possint, sed tamen possint. Hinc est, quod confirmatos in gratia dicant tractibus ejus moraliter resistere non posse, etsi physice possint. Quæ terminorum obscuritate quantumvis sese tegunt, hoc tamen aperte confitentur, eo magis imminui voluntatis indifferentiam, quò est aciores fuerint gratiæ motus.

L 4

quod

Suarez lib. 3. de consensu Dei c. 13. n. 18.

quod profecto evidentissimum est directæ contrarietatis argumentum. Egregia sane Philosophia, præclara gratiæ laus, mira defensio humanæ libertatis, recondita utriusque conciliatio, ut altera alteram perfecta destruat, & non nisi in diminutis gradibus consistere queant. Nimirum Deo vigilanter prospiciendum est, ne gratiam augendo libertatem subrepat. Paradoxa sunt hæc, antiquitati & Ecclesiæ inaudita, quæ adversus Pelagianos libertatis interitum ex operatione gratiæ sequi clamantes, tanquam cælitus missum oraculum semper illud Augustini suspexit ac tenuit:

Ep. 29.

Lib. de or. gratiæ 8.

Ibid.

Hæc voluntas libera tanto erit liberior, quanto sanior: tanto quærit sanior, quanto divina misericordia gratiæque subtilior. Voluntas quippe humana non libertate consequitur gratiam, sed gratia potius libertatem. Quorum rerum evidentia exclamare compulsi Augustinum: Ecce quemadmodum secundam gratiam Dei non contra eam libertatis defendimus voluntatem.

Secundo sequitur, multo magis omnem concupiscentiæ motum similiter directam habere repugnantiam cum libertate. Repugnet enim ex diametro indifferentiæ voluntatis, cum hoc efficiat blanditijs motus sui, ut qui ad agendum & non agendum, ante motum quod esset indifferens, ipso motu libidinis in alteram partem instar æquilibrij, cui pondus additur, impellatur. Quod certe tam evidenter uniuscujusque renunciat conscientia, ut omni probatione altius clamet. Quid enim alioquin causa est, ut magis pulsari quam vacui tentatione peccemus? Quid sibi vult læta tanto difficilius, quanto tentationis motus est violentior, quod tantis quotidie clamoribus poscimus: *Et ne nos inducam in tentationem*, si tentationis motus non tollit indifferentiam agendi & non agendi, quam ante sentiebamus? Ut quid dicit Apostolus unumquemque tentari à concupiscentia sua abstractum & illatum, si relinquat animum in eadem indifferentiæ libertate? Ut quid dicitur ab ejus Coapostolo, læta peccati, nisi quia, ut Augustinus exponere solet, animum indifferentem non verbis sed periculosissimis motibus habet, & quodammodo cogit ut peccet? Ut quid denique recentiores ipsi profitentur tentationibus gravibus sine gratiæ adjutorio difficillimum esse resistere? Ut quid gravissimi peccatores totis medullis flagrante libidinis motu clamant, se voluntatis infirmitate non posse non cedere, & eos verum dicere, non semel Augustinus docet; nisi quia gravissimus fit in alteram partem impulsus libertatis, cui ad æquilibrium reducendæ; par vel major gratiæ delectatio necessaria est? Ita vero augeri posse motum titillantis cupiditatis, ut non possit ei indifferentis libertatis nisi amplius repugnari, sine sanæ doctrinæ violatione negari nequit. Nam illa fuit superbissima Pelagiani dogmatis machina, Augustini disputatione contrita, hominem sufficere ingenitis sibi motibus dare leges: *Quod vos dicitis*, inquit Augustinus, *Christiana doctrina non dicit, id est, (ut ver-*

Ep. 4. cont. Jul. c. 11.

ba tua ponam) hominem sufficere ingenitis sibi motibus dare leges. Cum igitur motus tentationis violentissimus victam opprimat indifferentiam, profecto minor minuet, & uterque perspicue demonstrabit, non motus carnalis concupiscentiæ titillationes, quàm gratiæ spiritalis delectationes capitale ac diametralem cum indifferentiæ libertate hostilitatem exercere. Vnde de concupiscentiæ motibus Paulus: Invenio aliam legem in membris meis repugnantem legi menti meæ, & captivantem me in lege peccati, id est, captivare conantem. De gratiæ motibus Psalmes: Inclina cor meum in testimonia tua. De utriusque voluerit inclinabit illud. Et Augustinus: Hic & talibus testimonijs divinum eloquium, satis quantum existimo manifestatur, operari Deum in cordibus hominum, ad inclinandas eorum voluntates, quocumque voluerit, sive ad bona pro sua misericordia, sive ad mala pro meritis eorum. Inclinare autem & captivare cor, & voluntatem in testimonia, vel à testimonijs revocare, cujuslibet sani hominis sensus judicat, non posse fieri sine impulsu ac depressione indifferentis libertatis in alterum latus; quemadmodum statæræ æquilibrij inclinari in alterutram partem impossibile est, sine in differentiam illius a quavis præjudicio.

Tertio sequitur omnes habitus & consuetudines animi sive bonas, sive malas directe repugnare libertati, quia directe repugnant æquabilitati illius indifferentiæ. Hoc enim proprium habituum munus est, facilitatem operandi afferre facultati, & consequenter difficultatem operandi oppositi. Non enim potest facilitas unius partis crescere, nisi decrescat alterius. Nam inde nascitur quod avarus non possit, nisi summa difficultate, liberalitatis opus facere. Quod in omnibus habitibus similiter locum habet. Indicat hoc Scriptura cum dicit: *Reversi difficile corriguntur.* Et: *Si mutare potest atrox pellem suam, aut variatas varietates suas, & vos poteritis bene facere cum didiceritis malum. Ex: Quomodo potestis bene loqui cum sitis mali? Et: Quod impossibile erat legi in quo infirmabatur per carnem &c.* Agnovit hoc quantumcumque fuerit indifferentis patronus libertatis Iulianus: sed eum propria regulans confessione Augustinus: *Cum dixeris*, inquit, *affectionalem qualitatem (sub qua habitus comprehendendi declaraverat) ortam ex maioribus causis, atque ita inherescere, ut aut magnis molitionibus aut nullis separaretur, quando secundum eam dicitur animus malus, aut potius homo malus, nonne meritis ne voluntas bona aut non ibi esse possit, aut valere nihil possit? Nonne concedis hominem miserum, quicumque ille sit vel fuerit, carere adversus talem clamasse qualitatem, velle adiacere mihi, perficere autem boni non invenio? Hic saltem fatemini esse istorum verborum genuinum necessarium, Quis me liberabit &c.* Quapropter non veretur Augustinus hujusmodi consuetudines seu habitus malos, multis suorum scriptorum locis peccandi necessitates, & libertatem vocitare, ut superius declaratum est: quod non est aliud, nisi si claris

verbis

Rom. 7.

Psal. 118.

Prov. 21.

Lib. de gen. & lib. ch. 22.

Psal. 101.

1. Tim. 13.

1. Cor. 13.

1. Cor. 8.

1. Cor. 6. cont.

1. Cor. 13.

1. Cor. 13.

1. Cor. 13.

lib. 9. con.
lib. 9. p. 5.lib. 9. con.
lib. 9. p. 5.
lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. con.
lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

verbis diceret, indifferentia interitum; affigit enim ad alteram partem necessitas: Dum servitur libidini facta est consuetudo & dum consuetudini non resistitur, facta est necessitas &c. Voluntas autem nova qua esse caperat, nondum erat idonea ad superandam priorem vetustate roboratam. Nonne multo efficacius exprimit id quod dico, quam si voluntatem non amplius indifferentem permansisse fateretur? Quid quod ipsos Pelagianos hoc idem in superiori illa qua protulimus confessione, profiteri coactos dicit? Tu quoque ipse in libro novissimo tuo eorum, quos contra unum meum quatuor edidisti, ex affectu omnibus atque passionibus animi dicit eventire bonis affectualem qualitatem, atque ita inherescere, ut aut magnis malitiosis, aut nullis omnino separaretur? Quisquis ergo ea similitate peccaverit, qua ab illo non potest separari, quid aliud quam necessitate peccabit? Et attendens per talem consuetudinem, perisse eam quae ante fuerat, non peccandi libertatem seu indifferentiam: Qui ut istam patiatur necessitatem, non nisi peccandi consuetudine premitur, procul dubio prius quam peccaret, nondum necessitate consuetudinis premebatur? Et adhuc manifestissimum: Ac per hoc etiam secundum vos peccandi necessitas, unde abstinere liberum non est, illius peccati panis est, & quo abstinere liberum fuit, quando nullum pondus necessitatis urgebat. Qua de causa eodem loco discretissimis verbis, de illis qui simili laborant qualitate aliqui tunc dicit: Perit libertas non peccandi: Non est eis liberum abstinere. Quocumque vero modo illa intelligi debeant, de quo alio loco disputatum est, hoc saltem est ex Augustini sententia ut minimum apertissimum, certissimum, verissimum, etiam Pelagianis iudicibus, quod indifferentia peccandi & non peccandi per similes habitus prorsus interimitur, eoque magis, quo magis consuetudine roborati fuerint. Cujus telis irrefragabilis est reusis eorum, quando expugnandi sunt, eo pertinacior quo fuerint hixiores: Tanto enim amplius, inquit Augustinus, in ea (libidine) superanda laborabit, quanto maiores ei consuetudo vires dedit.

Nec vero hic dici potest habitus diminuereduntaxat aut tollere indifferentiam contrarietatis, hoc est, boni & mali, non autem contradictionis, hoc est, agendi & non agendi. Nam quamvis verum sit immediate per habitus primam indifferentiam tolli, mediate tamen etiam secunda semper diminuitur, nonnunquam tollitur. Nam ex isto capite proficiscitur, quod luxuriosi, avari, superbi in perpetuis vitiorum istorum voluntur cogitationibus ac desiderijs, & ea momentis omnibus vel corpore vel animo, quantum fieri potest operentur. Et in eo sita est ea quae paulatim crescit animi sanitas, ut decrecente mala qualitate non solum facilius operentur bonum, sed etiam languidius atque rarius incitentur ad malum. Quod quamvis per se motum ac statum incernorum peritis perspicuum sit, non erit tamen supervacuum Augustinum audire indifferentem: Vellem mihi diceret utrum a morbo fornicationis sanior non sit, quem fornicari minus

minusque delectat? Et paucis interjectis: Item quo post consuetudinem violentia baptizatus & nunquam se deinceps prorsus inebrians, vellem diceretur utrum ab isto morbo non fiat in dies sanior, quam fuerat cum potationis gurgitem minus minusque desiderat quam solebat? Et explicans rursus clarius quomodo motus minores rarioreque susciuntur, quibus ad illa peccata pellebantur: Deinde si proveltu concupiscentia bona qua concupiscentias malas formicandis, potandisque debellat, talis efficitur qualis recenti conversione non fuit, ut illorum in eo desideria peccatorum minus minusque moveantur, ut adversus ea mala non tunc, quanta prius, exerceat, sed minor certamina, non virtutum diminutione sed hostium, nec deficiente pugna sed crescente victoria, dubitabis eum pronunciar e meliorem? Unde ex extinctione talium desideriorum, totos habitus, seu malas qualitates ablatas esse concludit: Cum vero occurrit quod concupiscatur, nec desideria mala nobis etiam volentibus commoventur, sanitas plena est. Habitus igitur non solum impotentiam adducit operandi boni, quod et contrarium est, quasi solum contrarietatis indifferentiam tollerent, sed etiam potentissime creberri-meque urget ad operandum malum; ut ab eo abstinere non sit liberum, nec salva maneat indifferentia contradictionis quae ante habitum fuit.

Quod vero de habitibus malis diximus, hoc simili fere modo & in bonis locum habet. Quanto enim magis auctus fuerit habitus bonus, tanto minus indifferens animus ad utrumque manet. Unde subinde succedente bonos effectus charitate, & irrequieta divini amoris desideria suscitante, tam profundas subinde raices animus in bono agit, ut sibi certa peccatorum genera, quorum infirmitas magis curata est, non nisi vim inferendo consuetudini suae, velut alteri naturae, non posse perpetrare videatur. Nam inde fit quod tanta cum facilitate ac delectatione facit actus illius virtutis bonos. Ex quibus perspicue sequitur per quodcumque incrementum propensionis in alterutram partem, paulatim magis magisque minui indifferentiam, & consequenter libertatem, tunc vero eam possideri perfectissimam, cum homo fuerit quasi tabularasa, hoc est, simul atque ex infantia ad usum rationis venerit. Tunc enim neutram in partem vehementer propensus est, vel certe cum per nonnullam virtutis aut vitij exercitacionem ad illud aequilibrium perductus fuerit, ut perinde ad vitium virtutemque propendeat; vel si in alterutram magis vergit, cum per actuales timoris, concupiscentiae, aut gratiae motus sursum deorsumve vel in hanc vel illam partem rapitur; ut animus quasi aequilance libratus hareat. Unde principiorum novorum solum sequendo, eo usque quidam recentior progressus est, ut dicere ausus fuerit, modum operandi liberè, per gravem metum non impediri, sed potius augeri: Nam tunc, inquit, censetur esse maior libertas in agendo, quando ex utraque parte habes urgentem aliquam causam. Tunc enim non subito rapitur in unam partem per aliam, sed magis

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

lib. 9. p. 5.

magis ad rem amorem indifferens est. Hoc autem a vult contingere in metu. Nam ex una velles non facere & desiderium obiecti, ex altera velles facere propter metum aliquid mali. Ecce praeclarum libertatis genus, quod (ut dicitur Baridani) propter rationes utrimque aequaliter seducit. Sed haec & similia veteribus inaudita sunt, & in Augustini doctrina paradoxa, apud quem nunquam animus liberior est a libertate qua liberum arbitrium dicitur, quae contra Felagianos ab Augustino defensa est, quam cum perfectissimo charitatis, vel iniquitatis habitu firmatus fuerit, & liber metu flagrantissimis delectationibus ac desiderijs habitum sequi solitus. Ictur in bonum aut malum. A vbi obsecro, quando arbitrium, iuxta sanam doctrinam, sit maxime ad peccandum liberum: Liberum arbitrium usque adeo in peccatore non pergit, ut per illud peccent maxime omnes qui cum delectatione peccant. & amore peccati hoc eis placet quod eis libet. Audi vicissim quando sit maxime ad benefaciendum liberum: Haec voluntas libera tanto est liberior, quanto sanior, tanto autem sanior, quanto divina misericordia gratiaque subiectior. Nemo autem dubitat, tunc maxima cum delectatione peccari, cum consuetudo mala seu habitus malus quodammodo in naturam versus fuerit: Operatio enim secundum habitum est maxime delectabilis. Neque quidquam certius est, quam voluntatem tanto esse sanior, gratiaque subiectiorem, quanto firmius fuerit virtutum habitibus in bono, maximeque celesti illa charitate stabilita. De isto vero equilibrio libertatis quod sit per dilectiones vel timores ut utrimque animum divellentes, audi quid sentiat Augustinus: Si ex adversa existant duos, praecipuum iustitiae & consuetudo carnalis & utramque diligunt, id sectabimur quod amplius habuerimus; Si eandem utrumque diligunt, nihil

Lib. 7. ad
Bonif. 8.

Epist. 89.

In Epist. ad
Galas.

horum sectabimur, sed aut timore in vici trahemur in alterutrum partem: aut si utramque aequaliter etiam amemus, in periculo sine dubio remanebimus, sicut u dilectionis & timore alternante quassati. Quibus verbis aequilibrium in istud libertatis, tantum abest ut ad liberam electionem aliquid conferre velit, ut potius nihil ei sentiat capitalius repugnare. Neutram enim in partem motibus reciprocis hac illae fluctuans se determinate potest. Alibi vero docet timorem tollere libertatem, exortamque metui voluntatem non esse liberam. Nam de illo loquens qui timore compulsus aliquid facit: Si facit, inquit, non quidem pleura & liber a voluntate, sed tamen non facit nisi voluntate.

Quarto sequitur, meritum bonum & malum eo minus esse ac decoratius, quo quis in bono vel malo fixioribus habitibus radicans fuerit, vel efficacioribus gratiae motibus tractus; gravissimorum proinde peccatorum delicta esse minora, sanctorumque actiones eo esse in promerendo premio deteriores, quo habitus aut gratiae motus eos magis ex equilibrio indifferents illius libertatis extraerint, & in alteram partem sive ad agendum, sive ad non agendum inclinaverint. Meritum enim ac demeritum ex arbitrij libertate quam maxime ponderatur, omnium hominum iudicio non Augustini modo, sed & Scholasticorum, quandoquidem intereunte libertate profus intereat. Necesse est igitur, ut immutata quoque libertate, minuatur, & eadem augetur, augeatur. Iam autem declaratum est, indifferentsiam libertatis per quilibet quod in alterutram partem determinate trahit, minui, & per id solum augeri posse, quod eam ad illud libertatis ad utrumlibet indifferentsiam equilibrium accedere facit.

CAPVT XV.

Aliae tres absurditates ex ista indifferentsia contradictionis consecutanea aperiuntur.

QUINTO sequitur, Christum Dominum ac beatos vi amoris beatifici omnem omnino libertatem amisisse adimplendi praecipua naturalia & positiva, quatenus praecipua sunt. Difficultatem illam ineluctabilem esse Scholasticis, satis perspicue probat, quod illa ipsae solutiones quas tanquam probabiliore amplectuntur, ita difficultati satisfaciunt, ut nec attingant quidem, vel auctores sub ea succumbere manifestum sit. Nam qui in ista materia plausibilis illi malo mederi voluit, dicunt, quamvis determinentur ad bonum, non tamen ad hoc vel illud bonum, quia substantiam praecipui actus ex varijs motivis possunt facere, charitatis, iustitiae &c. sub quibus praecipuum erat. Alij dicunt, libertatem fuisse quantum ad intentionem actus; aliaque circumstantias loci, temporis, modi, &c. Alij actus

reflexos liberè exerceri posse circa actum praecipuum etiam necessarium, & per illos tantum honestissimos & liberrimos esse posse meritum, si status viatoris ferat. Alij conjungunt omnes modos simul, dum singulos suspectos habent, ut si forsitan in uno cadant, altero subleventur. Sed, ut ante monui, nullus istorum modorum, nec omnes simul, vel nodum ipsum tangunt, & tacite clamant auctores hastam & clypeum abijcere, difficultatis mole superatos. Nam ex quocumque motivo non praecipuo, vel circumstantia non praecipua praecipuus actus fiat, vel quibuscumque reflexis actibus non praecipuis, praecipuus actus approbetur & offeratur Deo, nunquam ostenditur circa praecipuum, ut praecipuum, versari libertatem; sed tantummodo circa aliquid quod sub nullum praecipuum cadit, quod sane ad praecipuum adimplendi rationem per accidens se profus